

מסכת כתובות דף פג.

• משנה

1.	<p>הכותב לאשתו, דין ודברים אין לי בנכסיך, הרי זה אוכל פירות בחייה, ואם מתה, יורשה, א"כ למה כתב לה דין ודברים אין לי בנכסיך, שאם מכרה ונתנה קיים</p>
2.	<p>כתב לה, דין ודברים אין לי בנכסיך ובפירותיהן, הרי זה אינו אוכל פירות בחייה, ואם מתה, יורשה, ר' יהודה אומר, לעולם אוכל פירי פירות עד שיכתוב לה דין ודברים אין לי בנכסיך ובפירותיהן ובפירי פירותיהן עד עולם</p>
3.	<p>כתב לה דין ודברים אין לי בנכסיך ובפירותיהן ובפירי פירותיהן בחיך ובמותך, אינו אוכל פירות בחייה, ואם מתה, אינה יורשה, רשב"ג אומר, אם מתה, יירשנה, מפני שמתנה על מה שכתוב בתורה**, וכל המתנה על מה שכתוב בתורה, תנאו בטל, אבל פירות תקנתא דרבנן היא, ומצי לאתנויי עלייהו</p>
<p>** דקסבר רשב"ג ירושת הבעל דאורייתא, ובבבא בתרא נפקא לן מהאי קרא, "ונתתם את נחלתו לשארו הקרוב אליו ממשפחתו, וירש אותה", והאי "וירש אותה" יתירא הוא לדרשה, שהאיש יורש את שארו, ושארו זו אשתו, ואע"ג דשארו דקרא לאו אשתו היא, דהא כתיב ביה, "ונתתם את נחלתו לשארו", וליכא למימר שתירש האשה את בעלה, דהא "ממשפחתו" כתיב, מיהו גבי קרא יתירא ד"וירש אותה" דרשינן הכי, 'ונתתם את נחלתו לקרוב אליו ממשפחתו, שארו וירש אותה', האיש יורש את אשתו</p>	

• סיכום

כתב לה, דין ודברים אין לי....	פירות	פירי פירות	ואם מתה...	אם מכרה ונתנה...
בנכסיך	הוא אוכל פירות בחייה	אוכל	יורשה	קיים
בנכסיך ובפירותיהן	אינו אוכל פירות בחייה	(ת"ק - אינו אוכל) ר' יהודה - אוכל	יורשה	(קיים)
בנכסיך ובפירותיהן ובפירי פירותיהן בחיך ובמותך	אינו אוכל פירות בחייה	ת"ק - אינו אוכל (ר' יהודה - אינו אוכל)	ת"ק - אינו יורשה רשב"ג - יורשה	(קיים)

מסכת כתובות דף פג.

• גמרא - תני רבי חייא...

תני רבי חייא, האומר לאשתו,
ולא תני כותב, דאשמועינן דבאמירה בעלמא נמי סליק נפשיה בלא שום קנין וכתובה

• קושית הגמ' - וכי כתב לה, מאי הוי...

וכי כתב לה (וכ"ש באמירה) מאי הוי?	
והתניא בשדה של שותפין, האומר לחבירו אחד מן הלשונות הללו, (בין בכתיבה ובין באמירה), דין ודברים אין לי על שדה זו, ואין לי עסק בה, וידי מסולקת הימנה, לא אמר כלום, דאין כאן לשון מתנה?	
תירוץ הגמ' - אמרי דבי רבי ינאי, שודאי מי שהקרקע שלו, ובא ליתנו לחבירו, צריך לשון מתנה, ומתניתין בכותב לה בעודה ארוסה, עד שלא זכה בנכסים, ומתנה עמה שלא יזכה בהן לכשישאנה, ואין צריך לשון מתנה, שהרי אין לו עכשיו רשות בהן	
כדרב כהנא, דאמר נחלה הבאה לאדם ממקום אחר שאינה ירושת אבותיו אלא ע"י מעשיו תבא לו, כגון נחלת אשתו הבאה לו ע"י נישואין שלו, אדם מתנה עליה שלא יירשנה, דהואיל ומשום תקנתא דידיה תקון רבנן, והוא בא למחול עליה, מוחל, וכדרב הונא	
וכדרבא, דאמר האומר אי אפשי בתקנת חכמים שתיקנו לטובתי, ואינה טובה לי, שומעין לו, כגון רב הונא אמר רב דאמר במזונות שתקנו לאשה תחת מעשה ידיה, ואי אמרה אי אפשי בתקנה זו שתיקנו חכמים לטובתי, שחשו לכל הנשים, דימנין דלא ספקי להו מזונות במעשה ידיהן, ותקנו להן מזונות ומעשה ידיהן לבעל, ואמרה שאני אינה צריכה לכך, מעוגנת אני, ואי אפשי לעשות מלאכה, אמצא לי מזונות, או יש לי אומנות יקרה יתר על כדי מזונותי, דאמר רב הונא יכולה אשה שתאמר לבעלה איני ניזונת ואיני עושה	
תירוץ הגמ' - בין לאביי דאמר ידו כידה, ובין לרבא דאמר ידו עדיפא מידה, הרי הוא כשותף בהן, וכיון שהנכסים שלו, צריך לשון מתנה, ואין מועיל בה לשון דין ודברים לסלקו	קושית הגמרא - אי הכי דטעמא משום תקנתא דידיה הוא, ויכול למחול עליה, אמאי אצטריך דבי רבי ינאי לאוקמא בכותב לה ועודה ארוסה, אפילו נשואה נמי?

מסכת כתובות דף פג.

• בענין אביי ורבא, נפקא מינה לשומרת יבם...

פלוגתא דאביי ורבא לענין שומרת יבם איצטריך,
<p>וביבמות אפליגו בה אביי ורבא בפרק החולץ גבי מתניתין דפירקין לעיל (דף פ:):   בהאשה שומרת יבם שנפלו לה נכסים, דקתני מתה, מה יעשה בכתובתה, ואיפליגו בית שמאי ובית הלל,</p>
<p>ואוקי אביי פלוגתייהו בשנפלו לה כשהיא תחתיו דבעל בחיי בעל הראשון, קסבר אביי ידו כידה, לפיכך כשמת ונפלה לפני יבם, ומתה עד שלא נתיבמה, יורשיה ויורשי הבעל שניהם באים לירש,   זה (יורשיה כגון אחיה) מכח אחותו (האשה), וזה (היבם) מכח אחיו (הבעל),   לבית שמאי חלוקה עדיפה, ולבית הלל חזקה קמיינתא עדיפא, לפיכך נכסי מלוג בחזקת יורשי האב,</p>
<p>ופליג רבא אדאביי, דאמר אי דנפלו לה כשהיא תחתיו, דכולי עלמא ידו של בעל עדיפא מידה,   וכשמת עמד אחיו ליבמה במקומו, והרי הוא כמותו, ואם מתה כשהיא שומרת יבם, אין ליורשיה בהן כלום, ומתניתין דאיפלגו ב"ש וב"ה דנפלו לה כשהיא שומרת יבם</p>

• סיכום

שומרת יבם שמתה	נפלו לה נכסים כשהיא תחתיו דבעל	נפלו לה נכסים כשהיא שומרת יבם
אביי - ידו כידה	בית שמאי - חלוקה עדיפא בית הלל - חזקה קמיינתא (יורשיה) עדיפא	
רבא - ידו עדיפא מידה	לכ"ע ידו עדיפא מידה, ויבם יורש את הכל	בית שמאי - חלוקה עדיפא בית הלל - חזקה קמיינתא (יורשיה) עדיפא

מסכת כתובות דף פג

• איבעיא להו...

ברייתא הנ"ל - האומר דין ודברים אין לי בשדה זו, לא אמר כלום, דאין כאן לשון מתנה	
איבעיא להו, אם מלבד שאמר דין ודברים אין לי בשדה זו, נמי עשה קנין חליפין עמו, מה הדין? **	
רב יוסף	רב נחמן
לא הקנה בחליפין הללו כלום, דמה שפירש על הקנין, קנו מידו, והוא לשון דין ודברים, ואינו כלום	אן חליפין באים אלא לדבר שיש בו ממש, שזה קונה את הסודר, ומקנה לו חפץ המכר או המתנה, ועל גופה של קרקע קנו מידו, ומתנה גמורה היא
אביי - דין של רב יוסף דחליפין הללו אינו כלום, היינו בעורר, דכשבא חברו זה להחזיק בחלקו, מיד עמד וערער על המתנה, ואמר לא נתתי לך את השדה, ודין ודברים בעלמא אמרתי לך שלא אריב עמך, אבל בעומד יום או יומים ואח"כ ערער, ודאי קנה השדה בקנין חליפין, אלא דהשתא הוא דקא הדר ביה, ולמדוהו לטעון כך	
אמימר - הלכתא כרב נחמן, ולא שנא בעורר ולא שנא בעומד, ההלכה היא שעל מתנת גוף הקרקע עשה הקנין חליפין, וקנה הקרקע	
<p>** אברייתא דהאומר לחבירו דין ודברים אין לי על שדה זו קאי, אבל אמתניתין לא מהניא קנין חליפין ליפות כחה, דהא באמירה בלא לשון מתנה סגי לאסתלוקי אפילו מגופה של קרקע היכא דפריש כדקתני סיפא, וטעמא דמתניתין דאמר הרי זה אוכל פירות, לאו משום גריעותא דלשון דין ודברים הוא, אלא משום דלא פריש ממאי סליק נפשיה, ואמרינן ידה על התחתונה כדמפרש לקמן, ואינה יכולה לומר מן הכל נסתלקת, הלכך מה לי קנו מה לי לא קנו</p>	

If you would like the shakla vetarya summaries emailed directly to you (before it is posted on the website), or to give feedback, please email blumenfeldyaakov@gmail.com.